

**Federația Națională a Agricultorilor din
Moldova „AGROinform”**

AO „NIS - AGROinform”

STUDIU DE FESABILITATE

privind producerea și comercializarea strugurilor de masă

**Chișinău
Octombrie 2010**

Cultura viței-de-vie are ca areal de desfășurare trei zone: zona mediteraneană a Europei (Europa deținând peste 80% din suprafața viticolă mondială și cca. 75% din producția mondială de vinuri) reunită cu cea a Africii de Nord și Orientul Apropiat, apoi zona temperată cu veri calde a Europei, și zonele subtropicale și temperate cu veri calde din America de Sud, America de Nord și sudul Africii.

Peste 50% din producția de vin a Europei este datorată Italiei, Franței și Spaniei. Unele podgorii ale acestor țări sunt orientate către producția de vinuri de consum curent local, care nu sunt destinate circuitului comercial mondial, ca de exemplu podgoriile Provence și Languedoc din sudul Franței, podgoria Apulia din sudul Italiei, sau podgoriile aflate la poalele munților Anzi, în Argentina. Alte podgorii, mai numeroase decât cele de tipul ante-menționat, produc vinuri destinate exportului, fiind renumite în întreaga lume: Bordeaux, Côte d. Or, Champagne (ultima specializată în vinuri spumoase), Cognac, Armagnac (ambele specializate pentru produse distilate din vin) în Franța, Asti, Gavi, Taormina, Orvieto în Italia, Xeres, Alicante, Malaga în Spania, Porto în Portugalia, Mascara în Algeria.

În zona temperată se remarcă Republica Moldova, România, Bulgaria și Ungaria, cu vinuri bine cunoscute pe piața mondială pentru calitățile demonstrate și evidențiate la diverse concursuri oenologice.

Zonele subtropicale și temperate din America de Sud, America de Nord, Africa de Sud și Australia participa cu aproximativ 20% la producția mondială de vin și struguri. În America de Sud se impun Argentina și Cili, în America de Nord SUA, în special California, în sudul Africii - provincia Cap, iar în Australia - zona cursului mijlociu al fluviului Murray.

Volumul de struguri produși în 2009 a fost de 67 mln. tone, cu o creștere de 50% comparativ 43 mln. tone (1961), cele mai ridicate producții fiind înregistrate în Italia, urmată de Franța, China, S.U.A., Spania, Turcia. Volumul mondial de struguri de masă înregistrat în 2009 a fost de 21 mln. tone.

Șase țări însumează 60% din consumul mondial de vin, la o populație de aproximativ 550 mln. locuitori, acestea fiind Franța (14,9%), Italia (13,4%), SUA (9,3%), Germania (20,2%), Spania (6,1%), Argentina (5,3%). Uniunea Europeană este cel mai mare consumator de struguri de masă, astfel fiind un importator net de struguri de masă în lume.

Cea mai mare parte din cantitatea totală a producției este destinată vinificației, iar restul se consumă în stare proaspătă sau sub formă de stafide. Stafidele obținute prin uscarea boabelor de la anumite soiuri lipsite de semințe dau anual o producție globală de 4,2 milioane de tone, cele mai mari țări producătoare fiind Turcia, S.U.A., Australia, Grecia și Iran.

În Moldova, în 2010 recolta brută de struguri va atinge nivelul de aproape 325 mii tone, cu 46% mai puțin față de 2009 (600 mii tone).

Suprafața cu plantații de viță-de-vie este de peste 101,5 mii hectare de viță de vie de origine vest-europeană, caucaziana sau autohtonă. 96,5% din plantațiile de viță-de-vie sunt în sectorul privat. Din totalul suprafeței plantate cu struguri, soiurilor de masă le revine circa 16 mii ha (60 mii tone) ceea ce constituie 15% din volumul total al strugurilor produși.

În ultimii ani datorită politicii de susținere din partea statului, în principal politicii de subvenționare, ponderea grupei de soiuri de masă în structura plantațiilor înființate sa majorat fiind aproximativ 70%.

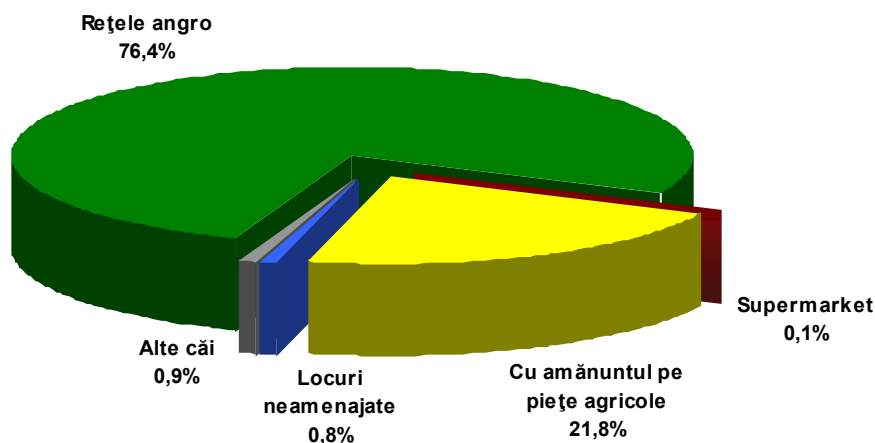
Din soiurile pentru strugurii de masă cel mai răspândit este Moldova (44,8%).

Denumirea soiului	Ponderea soiului, %
Moldova	44,8
Victoria	15,0
Codreanca	10,4
Cardinal	4,7

Prezentabil	3,6
Ialovenscii Ustoicevii	3,6
Arcadia	3,2
Italia	2,7
Caraburnu	1,9
Alb de Suruceni	1,5
Vostorg	1,1
Muscat de Hamburg	1,1
Leana	1,1
Muscat lantarnii	0,02
Chasselas dore	-
Regina Viilor	-

Principala piață de desfacere a strugurilor de masă continuă a fi cea internă, unde se comercializează 78% din producția recoltată. Dintre care peste 20% din strugurii de masă sunt comercializați pentru vinificație locală din cauza calității inacceptabile pentru comerțul în stare proaspătă sau păstrare, 56% se comercializează pe piața locală și doar 22% merg la export.

Canalele cele mai răspândite de comercializare a strugurilor proaspeți pe piața locală sunt rețelele angro (76,4% vânzări) și cu amănuntul pe piețele agricole (22%). Vânzărilor directe din câmp le revin 1,7%, iar supermarket-urilor - 0,1%.

În cazul exporturilor strugurilor de masă pe parcursul ultimilor 3 ani s-a înregistrat o creștere de circa 4 ori, cantitatea sporind de la 8000 tone în 2006 la 32,3 mii tone în 2009. Doar în 9% din cazuri producătorii efectuează exporturi directe, celelalte 91% fiind exportate prin companii intermediare. În structura exporturilor după țările de destinație cea mai mare parte îi revine Rusiei - 56%, Republicii Belarus - 27%, Ucrainei și României a câte 8 și respectiv 9% Gama sortimentală a exporturilor este dominată de soiul Moldova cu 73% urmat de Rannii Magaraci cu 7,8%, Alb de Suruceni 4,6%, Chasselas cu 4,3%, Arcadia 4,2% și Codreanca cu 3%.

Prețurile pentru comercializarea angro a strugurilor în stare proaspătă în perioada august-noiembrie a anilor 2009-2010 prezintă situația următoare:

Prețul angro de comercializare a strugurilor pentru anii 2009-2010, în lei

Soiul	Anii	
	2009	2010
Struguri Moldova	4 – 16	10

Struguri de masă roșii	4 – 13	9 – 13
Struguri de masă albi	5 – 12	9 – 15
Struguri Kișmiș	6 – 22	10 – 18

Sursa: www.agravista.md

Analizând datele prezentate putem menționa faptul, că anul curent prețul minim de comercializare a strugurilor de masă este de 2,5 ori mai mare în comparație cu cel din anul trecut. Acest fapt se datorează recoltei mai joase obținute în anul curent. Această situație s-a creat datorită condițiilor meteorologice, a ploilor abundente și a înghețurilor care au avut loc în anul 2010. Prețul de comercializarea angro fiind de 9-10 lei/kg comparativ cu anul trecut când acesta era la nivelul de 4-6 lei/kg. Am putea spune că prețurile curente sunt pe măsura așteptărilor și permit acoperirea consumurilor pe care fermierii le-au suportat în condițiile unui an mai dificil.

Tendențele din ultimii ani se caracterizează prin înființarea plantațiilor viticole cu soiuri de masă, care ar putea fi competitive pe piețele europene. Și deși lista soiurilor de masă este destul de variată structura sortimentală a plantațiilor existente este substanțial dezechilibrată în favoarea soiului Moldova, care privit în ansamblu pe republică ocupă mai mult de 50% (4336,9 ha) și 70% în ponderea plantațiilor noi înființate.

Businessul de cultivarea strugurilor de masă este rentabil reieșind din următoarele considerente:

- Cererea pe piață a strugurilor de masă este în continuă creștere
- O bună parte din terenuri agricole pot fi eficient cultivate cu viță de vie
- La plantarea viei antreprenorii pot beneficia de finanțare din liniile de creditare a Proiectelor FIDA, RISP II, subvenții și alte proiecte investiționale
- Perioada de recuperare a investițiilor constituie cca. 4 ani (pe rod sau cca. 8 ani de la plantare)
- Îngrijirea în modul cuvenit al plantației viticole permite exploatarea ei pe parcursul a 25-40 ani și mai mult
- Plantația viticolă preîntâmpina alunecările de teren și eroziunea solului.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfundatul, în sol se încorporează 60 – 100 tone de îngrășămintă organice, precum și îngrășămintă minerale. Desfundatul se efectuează la adâncimea de 40-50 cm, după ce urmează nivelarea, pichetarea terenului și plantarea cu ajutorul burghiului hidraulic. În condițiile pedoclimatice ale republicii nu sunt recomandate următoarele terenuri pentru cultivarea viței de vie:

- Dacă suma temperaturilor active sunt mai mici de 2500°C și perioada de vegetație mai scurtă de 160 zile;
- Cu expoziția nord, nord-vest și nord-est;
- Cu gradul de înclinare mai mare de 25° și altitudinea mai mare de 100 m;
- Supuse alunecărilor de teren;
- Cu nivelul apelor freatice mai mic de 1,5 m;
- Cu adâncimea rocilor argiloase mai în față de 1,0 m;
- Mlăștinoase sau cu umiditate excesivă;
- Solonețurile și solonceacurile.

Soiuri de viță de vie de masă. La înființarea plantațiilor de vie orientată la producerea strugurilor de masă este necesar de plantat o gamă mai largă de soiuri cu perioade diferite de coacere care ar forma un conveier. Este important ca materialul săditor viticol să fie procurat de la unitățile pepinieriste care dețin licență de producere a clonelor înalt productive libere de viroze așa ca: Institutul Național al Viei și Vinului, Sauron, Codru ST, Sadac Agro etc. Conveierul poate fi constituit din următoarele soiuri:

- a) Soiuri cu coacere extratimpurie: Perla de Csaba, Muscat lantarnii, Irșai Oliver etc.
- b) Soiuri cu coacere timpurie: Ranii Magaracia, Cardinal, Chișmiș Lucistii, Codreanca

- c) Soiuri cu perioada medie de coacere: Regina Viilor, Chasselas dore, Leana, Frumoasa Albă
d) Soiuri cu coacere târzie: Ialovenschi Ustoicevii, Coarna Neagră, Alb de Suruceni, Moldova, Muscat de Hamburg etc.

Productivitatea plantațiilor viticole și durabilitatea exploataării lor eficiente depinde de valoarea biologică a materialului săditor, de corectitudinea înființării plantației și de nivelul de îngrijire în primii 3-4 ani după plantare. Plantația de viță trebuie înființată cu material săditor din clone înalt productive libere de viroze. Înființarea unui hectar de vie și îngrijirea acestuia până la intrarea pe rod (primii 4 ani) necesită investiții capitale în sumă de cca. 181 mii lei. Bugetul orientativ de cheltuieli privind înființarea și întreținerea unei plantații de struguri pentru masă (suprafața 1 ha) este prezentat în tabelul de mai jos:

Bugetul investițiilor la plantarea și îngrijirea viței de vie până la intrarea pe rod

Specificare	UM	Cantitate/ha	Preț unitar, lei	Pregătirea terenului, lei	Plantarea și îngrijirea plantației tinere în perioada de vegetație, lei					Total (până la intrarea pe rod)	
					Plantarea / 1 an vegetație	Anul II	Anul III	Anul IV	Total	lei	Structura, %
I. Cost mijloacelor de producție	lei	X	X	2,450	46,374	47,040	1,646	3,066	98,126	100,576	55.9
Material săditor de bază (vițe - schema 2,75x1,5m)	unit	2,424	18		43,632				43,632	43,632	24.3
Material săditor la completarea golurilor (5% vițe)	unit	121	18			2,182			2,182	2,182	1.2
Îngrășăminte minerale:											
- NPK	kg	500	7.00	2,450	1050				1,050	3,500	1.9
Substanțe chimice:											
Cuproxat SC (3 tratamente)	kg	5	53.0		795	795	795	795	3,180	3,180	1.8
Sulf coloidal 80% p.u. (1 tratament)	kg	12	12.0		144	144	144	144	576	576	0.3
Stroby WG (3 tratamente)	kg	0.15	1,238.0		557	557	557	557	2,228	2,228	1.2
Sumilex 50WP (2 tratamente)	kg	1	325.0					650	650	650	0.4
Fastac 100 EC (2 tratamente)	kg	0.24	212.0					102	102	102	0.1
Omite 57 EC (2 tratamente)	kg	1.8	144.0					518	518	518	0.3
Apă (la plantarea vițelor)	m ³	121	1.2		145				145	145	0.1
Stâlpi de beton armat	unit	504	60			30,240			30,240	30,240	16.8
Sărmă de spaliere (d=3,5 mm)	kg	276	18			4,968			4,968	4,968	2.8
Sărmă de spaliere (d=2,4 mm)	kg	576	14			8,064			8,064	8,064	4.5
Material de legat (sfoară; I an - 5 kg; II an - 9 kg; III an - 20 kg; IV - 26 kg)	kg	60	15		50	90	150	300	590	590	0.3
II. Servicii mecanizate	lei	X	X	2,750	17,596	7,851	3,756	3,756	32,959	35,709	19.9
Arătură de desfundare (60-70 cm)	ha	1	1,800	1,800					0	1,800	1.0
Nivelare arătură desfundare (2 direcții)	ha	2	350	700					0	700	0.4
Arătura de toamnă (25-30 cm)	ha	0.82	800		656	656	656	656	2,624	2,624	1.5
Cultivarea între rânduri (4 ori)	ha	4	400		1,600	1,600	1,600	1,600	6,400	6,400	3.6
Săparea gropilor pentru plantare	unit	2,412	2.5		6,030				6,030	6,030	3.4
Transportarea stâlpilor - cantitatea 21 t (L=10 km)	t/km	210	7.5			1,575			1,575	1,575	0.9
Săparea gropilor – instalare stâlpi	unit	504	5.0			2,520			2,520	2,520	1.4
Transportarea materialului săditor	km	150	10.0		1,500				1,500	1,500	0.8
Transport apă plantare (L=10 km)	t/km	1,212	5.0		6,060				6,060	6,060	3.4
Fertilizarea	ha	1	250	250	250				250	500	0.3
Stropirea plantațiilor	ha	6	250		1,500	1,500	1,500	1,500	6,000	6,000	3.3
III. Operații manuale	lei	X	X	0	5,500	9,300	4,900	7,500	27,200	27,200	15.1
Parcelarea și pichetarea suprafeței pentru plantare	om/zi	2	100		200				200	200	0.1
Plantarea vițelor	om/zi	8	100		800				800	800	0.4
Completarea golurilor	om/zi	2	100			200			200	200	0.1
Instalarea stâlpilor de beton armat (fixarea inelelor)	om/zi	14	100			1,400			1,400	1,400	0.8
Întinderea sărmei de spaliere	om/zi	14	100			1,400			1,400	1,400	0.8
Prășitul în rând (3 ori)	om/zi	7	100		700	700	700	700	2,800	2,800	1.6
Formarea butucilor - tăiat în uscat (II an - 3 zile; III - 4 zile; IV - 10 zile)	om/zi	17	100			300	400	1,000	1,700	1,700	0.9

Legatul în uscat (III an - 5 zile; IV an - 8 zile)	om/zi	13	100				500	800	1,300	1,300	0.7
Copcitul (I an - 2 zile; II an - 3 zile; III an - 6 zile; IV an - 8 zile)	om/zi	19	100		200	300	600	800	1,900	1,900	1.1
Plivitul lăstarilor (I an - 2 zile; II an - 3 zile; III an - 6 zile; IV an - 7 zile)	om/zi	18	100		200	300	600	700	1,800	1,800	1.0
Legatul lăstarilor (I an - 2 zile; II an - 9 zile; III an - 9 zile; IV an - 18 zile)	om/zi	38	100		200	900	900	1,800	3,800	3,800	2.1
Copilitul (II an - 6 zile; III an - 9 zile; IV an - 12 zile)	om/zi	27	100			600	900	1,200	2,700	2,700	1.5
Cârmitul (III an - 3 zile; IV an - 5 zile)	om/zi	8	100				300	500	800	800	0.4
Paza plantațiilor	om/lună	4	800		3,200	3,200			6,400	6,400	3.6
IV. Cheltuieli neprevăzute (10%)	lei	X	X	520	6,947	6,419	1,030	1,432	15,828	16,348	9.1
TOTAL	lei	X	X	5,720	76,416	70,610	11,332	15,754	174,113	179,833	100.0

Ultimii ani se constată o tendință pozitivă de creștere a suprafețelor plantate cu viță de vie de soiuri de masă, iar starea plantațiilor existente s-a ameliorat considerabil, ceea ce permite producerea strugurilor cu calități bune pentru depozitare și export. Prețul mediu la care se comercializează strugurii de masă de la producător constituie la moment cca. 4-12 lei/kg, iar pentru calitatea superioară se poate obține și prețul de 12-18 lei/kg. Printre principalii consumatori de struguri de masă pot fi numiți: întreprinderile de comerț cu ridicata, realizatorii de struguri la piețele agroalimentare, export pe piețele din Rusia, Belarus, România și Ucraina etc. Strugurii de masă care nu corespund standardelor de depozitare se comercializează la fabricile de vin. Un factor important la producerea strugurilor de masă este ca întreprinzătorul să posede capacități de păstrare, deoarece în perioada lunilor reci, strugurii au o cerere sporită și se bucură de prețuri avantajoase.

În continuare se propune un exemplu practic de fișă tehnologică de cultivare a strugurilor de masă intrate pe rod deplin și care are următoarele caracteristici: schema de plantare este de 2,75x1,5 m, intrarea pe rod deplin din anul 5, recolta la hectar constituie 12 tone. Producția de struguri este comercializată direct din câmp la un preț mediu de 5,5 lei/kg. Serviciile mecanizate fermierul le achită din exterior la prețul de piață.

Bugetul de cultivare a strugurilor de masă pe rod

Specificare	UM	Cantitate/ha	Preț unitar, lei	Total, lei
I. Vânzări nete	lei	X	X	66,000
Struguri de masă	t	12	5,500	66,000
II. Costul mijloacelor de producție	lei	X	X	4,545
Îngrășăminte minerale:				
- superfosfat (P 20)	kg	300	7.00	2,100
Macro și microelemente (Poly-Feed)	kg	12	25.00	300
Substanțe chimice:				
Erbicid Roundap 360 SL	l	3	81.0	243
Cuproxat SC	kg	5	53.0	265
Sulf coloidal 80% p.u.(1 tratament)	kg	12	12.0	144
Stroby WG (2 tratamente)	kg	0.15	1,238.0	371
Sumilex 50WP	kg	1	325.0	325
Sumi-alpha EC	kg	0.5	265.0	133
Omite 57 EC	kg	1.8	144.0	259
Material de legat (sfoară 27 kg)	kg	27	15	405
III. Servicii mecanizate	lei	X	X	5,406
Cultivarea între rânduri și butuci pe rând (3 ori)	ha	3	400	1,200
Erbicidarea	ha	1	250	250
Fertilizarea	ha	3	300	900
Stropirea plantațiilor	ha	6	250	1,500
Transportarea strugurilor (L=10 km)	t/km	120	7.5	900
Arătura de toamnă între rânduri (25-30 cm)	ha	0.82	800	656
IV. Operații manuale	lei	X	X	12,500
Prășitul în rând (1 ori)	om/zi	3	100	300
Tăiatul în uscat	om/zi	25	100	2,500
Copcitul (o dată la 2 ani)	om/zi	6	100	600
Plivitul lăstarilor	om/zi	4	100	400
Polenizarea artificială	om/zi	2	100	200

Normarea recoltei	om/zi	5	100	500
Legatul lăstarilor (3 ori)	om/zi	20	100	2,000
Cărnitul (2 ori)	om/zi	10	100	1,000
Defolierea parțială	om/zi	4	100	400
Recoltarea, sortarea și ambalarea strugurilor	om/zi	30	100	3,000
Paza recoltei	om/lună	2	800	1,600
V. Cheltuieli neprevăzute (10%)	lei	X	X	2,245
VI. CHELTUIELI - total	lei	X	X	24,696
VII. MARJA BRUTĂ - total	lei	X	X	41,304

Reieșind din calculele prezentate în tabelul anterior, suma veniturilor din vânzări constituie cifra de 66,000 lei și costul vânzărilor este de 24,696 lei. Reieșind din aceste considerente, profitul anual posibil de obținut poate constitui suma de 41,304 lei de pe un hectar cultivat de vie struguri de masă.

Pentru orice investiție capitală o mare importanță din punct de vedere a analizei economice o are indicatorul termenul de recuperare a investițiilor la plantarea viei. Mărimea investiției necesare pentru plantarea unui hectar de vie cu soiuri de masă constituie suma de 181,263 lei.

Indicatori de calcul	UM	Calculare
Investiții totale de plantare a livezii	lei	181,263
Profit brut anual	lei	41,304
Termen de recuperare a investițiilor	ani	4.39

Reieșind din suma totală a investițiilor la plantarea viei și nivelului anual planificat al profitului net, termenul de recuperare a lor va constitui 4,39 ani (de la intrarea pe rod sau 8 ani de la plantarea viei) pentru antreprenor, ceea ce prezintă un interes practic pentru diversificarea activităților și veniturilor în spațiul rural.

Recomandări propuse pentru fermieri ce cultivă struguri de masă:

- Cercetarea pieței. În special piețele care oferă prețuri mari și consumă volume considerabile, în special piețele din UE (piețele de tip supermarket)
- Alegerea câtorva soiuri. Concentrarea pe 3 sau 4 soiuri, cele care sunt cele mai solicitate și competitive pe piețele europene: Victoria, Arcadia, Presentabil, etc.
- Promovarea unui nou brand pentru strugurii de masă din Moldova
- Ambalarea strugurilor. Acesta direct influențează la formarea prețului
- Sistemul de asigurare a calității. Stabilirea sistemului național de asigurare a calității
- Efectuarea investițiilor în infrastructura de procesare și post-recoltarea prin crearea depozitelor frigorifice, astfel creându-se condiții de comercializarea strugurilor în perioada rece, și obținerea unui preț avantajos
- Specializarea producătorilor de struguri de masă
- Aplicarea și utilizarea tehnologiilor specializate la producerea strugurilor de masă (în special dirijarea recoltei)
- Utilizarea fertilizaților (îngrășăminte minerale și microelemente pentru fertilizarea foliară), care contribuie considerabil la sporirea recoltei și calității strugurilor
- Trasabilitatea strugurilor și evidența strictă a preparatelor de uz fitosanitar și fertilizanților (evidența corectă în Registrul de Evidență)
- Asocierea fermierilor în asociații profesionale întru promovarea/apărarea intereselor (producători de struguri de masă) și cooperarea lor (crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing) pentru comercializarea strugurilor la condiții mai avantajoase pe piețele locale și din străinătate (în partide industriale și pentru un termen mai îndelungat).